

ΠΑΛΙ ΓΙΑ ΝΑ ΖΗΣΕΙ

“Όλη τὴν ἡμέρα σχεδόν, ἀπ’ τὸ πρωὶ ποῦ ξυπνοῦσε καὶ ἔβλεπε τὰ κοσμήματα τοῦ παληοδωματίου, φύλλα ἀμπελιοῦ, κληματαριᾶς, ποῦ κάπου, κάπου εἶχανε μπαλώματα, ἴσαμε τὸ βράδυ, ποῦ ἔβλεπε νὰ ἀνάβουνε τὰ φῶτα στὰ παληόσπιτα τῆς παληᾶς συνοικίας, θυμώ-
τανε, θυμώτανε...

Καὶ πρώτα, πρώτα τοῦ εἶχαν ἔρθει πρόσωπα, ποῦ γυρίζανε σὰ φαντάσματα, τότε, στὴ γειτονιά, ποῦ ἡ ζωὴ τους ἦτανε λίγη, κάτι γέροι πολύ, ἄρρωστοι, ἢ τρελοί, πρόσωπα, ποῦ ποτὲ ἄλλοτε δὲν τοῦ εἶχανε φανεῖ στὸ νοῦ του, τόσα καὶ τόσα χρόνια ποῦ ἔμενε μακριά, καὶ κεῖ αὐτά, αὐτά πρώτα τοῦ παρουσιαστήκανε.

Καὶ θυμήθηκε καὶ ἓναν ψηλό, ψηλό, κίτρινο γέρο, ποῦ περνοῦσε σιγά, σιγά, σοῦρνοντας τὰ πόδια του, καὶ ποῦ τὰ παιδιά τὸν εἶχανε βγάλει «ψυχή». “Όταν ἡ ψυχὴ περνοῦσε μὲ τρόμο τὰ παιδιά προ-
βάλλανε καὶ τὸν κυτᾶνε κρυφά. Καὶ ἂν τύχαινε καὶ ἦτανε κανένα στὸ δρόμο; Θὰ τὸ ἔβαζε εὐθὺς στὰ πόδια γιὰ νὰ βρεῖ μέρος νὰ κρυφτεῖ ἀπ’ τὴν ψυχὴ, ποῦ ψηλὴ, ψηλὴ καὶ ἀδύνατη σὰν ξωτικό, βάδιζε σιγὰ στὴ μέση τοῦ δρόμου.

“Ο Ζουμούλας ρώτησε τὸν ἑαυτοῦ του·

— “Απὸ πότε ἄρραγε νὰ ἔχει πεθάνει αὐτός;

Θυμήθηκε καὶ τὸν τρελοΓιάγκο, ἓναν τρελό, ποῦ ἔβγαине σὲ μιὰ ψηλή, κεῖ κοντά, ταράτσα καὶ ἔμενε ὅλη τὴν ἡμέρα μιλῶντας μόνος καὶ κἀνοντας καὶ σχήματα, χειρονομίες.

Κάποτε χανότανε, γιὰ λίγες μέρες, καὶ ὅταν φαίνοτανε τὸν ἀκούγανε νὰ λέει δυνατὰ·

— Πᾶνε, πᾶνε, φεύγουν τὰ καράβια, φεύγουνε τὰ σπίτια!

Καὶ ρώτησε πάλι τὴν κυρὰ Μαργιορῇ, μιὰ παληά, παληὰ τῆς γειτονιάς, ποῦ καθότανε στὸ κάτω πάτωμα τοῦ πατρικοῦ του σπι-
τιοῦ, καὶ ποῦ τὰ ἤξερε ὅλα μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σί.

— “Ο τρελοΓιάγκος;

— Οὐ, οὐ! ἔκανε αὐτὴ, μὰ ποῦ τὸν θυμήθηκες πάλι κι αὐτόν;
Κιαυτὸς ἔχει χρόνια καὶ χρόνια!

— “Ο πατέρας του;

— “Ω, γιὰ τὸ Θεό! Μά, καϊμένε, μεῖς γεράσαμε καὶ σὺ ρωτᾷς
γιαυτονά τι ἔγινε!

* Πάει καὶ πάει!

“Αφοῦ κόντευε νὰ γείνει τὸ στοιχειὸ τῆς γειτονιάς! Πάει καὶ
ὁ γιὸς του, ὁ μικρότερος, ἓνας ποῦ ἔκανε τὸν ὁμορφο!

— Τὸ σπίτι;

— Τὸ σπίτι; Αὐτὸ τῷχει μιὰ ἐγγονή του, ἀπ’ τὴν κόρη του.
Δὲν κάθεται ὅμως ἐδῶ, μένει μέσα! Αὐτοὶ μεγαλοπιάνονται τώρα!” Εἰ.

“Ἄλλ’ ἡ γειτονιά δὲν εἶχε ἀλλάξει ποῦ φύγανε τόσα καὶ τόσα
πρόσωπα. Πάλι τρέχανε μέσα σαυτὴ, ὅπως καὶ τότε, γέροι, νέοι,
παιδιά, χορίτσια!

“Όταν είδε κάποιον γέρο, χοντρό, με μεγάλα μουστάκια να κυνηγᾷ βλαστημῶντας κάτι παιδιά, θυμήθηκε ἕναν ἄλλο γέρο, μισότρελο, ποῦ, ὅπως καὶ αὐτός, κυνηγοῦσε με τὶς πέτρες, τὰ παιδιά, ποῦ τὸν πειράζανε καὶ τοὺς βλαστημοῦσε καὶ ὅλα τους τὰ ἱερά.

Γιαυτὸν ἡ κυρὰ Μαργιορῇ δὲν ἤξερε τίποτα, γιὰ τὸ νέο ὅμως τρελό τῆς γειτονιάς, τοῦ εἶπε, πῶς θὰ τὸν εἶχε γνωρίσει, ὅταν ἔμενε κεῖ, γιὰτι ἦτανε παιδί τῆς γειτονιάς αὐτός. Τὸν λέγανε Τζάκα ! Ἐκεῖ δίπλα μάλιστα, καθότανε. Εἶχε ὁ πατέρας του κάρρο !

Σὰ νὰ θυμήθηκε·

— Ναί, ναί !

Καὶ σιγά, σιγά τοῦ ἦρθε στὸ νοῦ καλά.

Ἦταν, ἴσα, ἴσα, κείνο τὸ παιδί, ποῦ, περισσότερο ἀπ’ ὅλα, πείραζε τὸν τρελό !

Πόσες φορὲς μαζί δὲν εἶχανε πάει στὸν πετροπόλεμο, δὲν ἐπῆγανε νὰ κλέφουνε ἀμύγδαλα !

Ἄλλο πρόσωπο παρουσιάστηκε μαυτὲς τὶς ἐνθύμησες. Ὁ γέρο Τσόρης ! Ἕνας γέρος κοντός, κοντὸς με μιά τουφέκα γιγάντια στοὺς ὤμους του.

Ἦταν ὁ κύριος τοῦ κτήματος, ποῦ εἶχε τὶς ἀμυγδαλιές.

Καὶ ρώτησε τὴν κυρὰ Μαργιορῇ.

— Οἱ ἀμυγδαλιές τί γινέκανε ;

— Πᾶνε καὶ πᾶνε καὶ αὐτές !

Οἱ ἀμυγδαλιές ἦτανε σῆνα χαμήλωμα, ὄχι πολὺ μακριὰ ἀπ’ τὴ γειτονιά, καὶ τὰ παιδιά, ὅταν δὲν εἶχανε σχολεῖο, μαζευνόντουσαν στὰ γύρω ὑψώματα καὶ τὶς κυιάζανε, κάνοντας σχέδια πῶς θὰ κατῶρθωναν νὰ πηδήσουνε τὴ μάντρα, καὶ νὰ τρέξουνε στὰ κλαδιά τους τὰ γεμάτα καρπό.

Καὶ μοιάζανε ἔτσι σὰν τὰ παληκάρια, ποῦ γυρίζανε γύρω ἀπ’ τὸν κῆπο τὸν μυθικὸ τοῦ δράκοντα γιὰ νὰ ἀρπάξουνε τὴ σκλάβα βασιλοπούλα.

Πάνω ὅμως στὰ σχέδια, τὶς περισσότερες φορὲς, θὰ φαινότανε ὁ γέρο Τσόρης, σωστός φύλακας δράκοντας, νὰ περπατᾷ μέσ’ τὶς ἀμυγδαλιές του με τὴν τουφέκα του στὸν ὦμο. Καὶ ὅταν ἔβλεπε τὸ μάζεμα τῶν παιδιῶν στεκότανε, κατέβαζε ἀπ’ τὸν ὦμο του τὸ τουφέκι καὶ τὰ κύταζε. Τότε κάποιο ἀπ’ τὰ παιδιά θὰ τοῦ φώναζε, βάζοντας τὰ χέρια γύρω ἀπ’ τὸ στόμα του.

— Γιὰ βαθράκια πᾶς γέρο Τσόρη ;

✱

Ἄλλ’ ἡ ζωὴ ποῦ εἶχε περάσει, μιά μακρινὴ ζωὴ, ἀπ’ ὅταν ἔφθγε ἀπ’ ἐκεῖ, δὲν ἐρχότανε ὅπως ἄλλοτε στὸ νοῦ του πιά, σὰ νὰ εἶχε σβύσει ἀπ’ τὴν μνήμη του ἀπ’ τὴν ἡμέρα, ποῦ πάτησε στὸ πατρικὸ του σπίτι.

Μιά φορὰ μόνο, μιά φορὰ, σὲ κάτι ὥρες τῆς νύχτας, ποῦ μόνο τὸ δωλόγι ἀκουγότανε νὰ ῥίχνει στὴ σιωπὴ τοὺς χτύπους του, τοῦ ἦρθε ἡ ἄλλη ζωὴ, ἐκείνη, ποῦ τὸν εἶχε κάνει πάλι νὰ λησμονήσῃ τὴν πατρίδα του, τὸ σπίτι, τὴ γειτονιά του καὶ τὰ τόσα, τόσα...

Καὶ τότε, τὶς ὥρες ἐκείνες, θυμήθηκε ἕνα ἄλλο σπίτι, ἄλλη πόλη

καὶ γειτονιά καὶ ἄλλα πρόσωπα. Ὑστερα περάσανε θλιβερὲς σκηνές, σκηνές ποῦ ἔκαναν τὴν ψυχὴ του νὰ βυθίζεται πάλι στὴν παληὰ λύπη καὶ νὰ αἰσθάνεται τὸν πόνο της σὰ νὰ ἄγγιζε πληγὴ ποῦ δὲν εἶχε κλείσει. Καὶ μετὰ ἀπ' αὐτὰ εἶδε μιὰ νέα ξανθιά, ἓνα χρυσοῦ κεφαλάκι...

Ἄλλ' ἐδῶ σταμάτησε. Πόνεσε πολὺ, πολὺ καὶ ἔκλεισε τὴν ἐνθύμηση. Οἱ μέρες, ποῦ πέρασε μὲ κείνη δὲν θέλησε νὰ βγοῦν ἔξω, νὰ τὶς σκεφτεῖ, δὲν τόλμησε νὰ ἀντικρίσει τὴν εὐτυχία τους, γιατί μετὰ ἔπρεπε νὰ δεῖ καὶ τὴ συμφορὰ ποῦ ἔσερνε αὐτὴ!...

Τὴ φωτογραφία τῆς γυναίκας μὲ τὸ χρυσοῦ κεφάλι τὴν εἶχε κλειδωμένη σ' ἓνα μικρὸ μπαούλο καὶ ἄλλοτε, πρὶν ἔρθῃ στὸ πατρικό του σπίτι, συχνά, συχνότατα, τὸ ἀνοίγε καὶ τὴν ἔβλεπε, περνοῦσε ὦρα μαζί της.

Ἀλλὰ τώρα, πῶς ἔγινε, πῶς; δὲν μπορούσε νὰ τὸ καταλάβει, αἰσθάνεται σὰν νὰ ἔπεσε κάποια σκέπη στὴν ἀγάπη του καὶ τὴν ἔκρυψε καὶ μαζί μιὰ νέα ζωὴ νὰ χύθηκε στὴν καρδιά του. Αἰσθάνεται τὴ νεανικὴ ὁρμή, τὴν καρδιά του νὰ πεῖα στὸ πέρασμα γυναίκας νέας, στὸ σκληρὸ κρότο τακουνιοῦ κοριτσιοῦ, ποῦ διαβαίνει κάτω ἀπ' τὰ παράθυρά του. Καὶ τ' ἀκούει ποῦ περνᾷ, τὸ βλέπει ποῦ διαβαίνει σιγά, κουνητὰ καὶ ἡ καρδιά του πλημμυρίζει, ξεχειλίζει ἀπ' ἡδονὴ καὶ ὁ νοῦς του σκοτίζεται, ταράζεται ἀπ' αὐτὴ.

Μὰ κάποτε, μὰ πόση, πόση μαυρίλα τοῦ ὀίχγει, μιὰ σκέψη κακιά, μοχθηρὴ ποῦ τοῦ λείει πῶς μοιάζει αὐτὸ μὲ ἀναμμα φωσιοῦ σὲ ραγισμένη πολὺ καὶ θαμπὴ λάμπα.

Καὶ βλέπει, ναι βλέπει καλὰ, πῶς ἔχει δίκαιο ἡ σκέψη αὐτῇ, ἀλλὰ τί νὰ κάνει; ποῦ ὅσο σωριάζεται τόσο αἰσθάνεται τὴν καρδιά του νὰ πηδᾷ στὸ χτύπημα τοῦ τακουνιοῦ καὶ ἡ ἡδονή, ποῦ χύνεται στὸ νοῦ του, δυνατὰ νὰ τοῦ φέρνῃ τὴν λαχτάρα τῆς νεότης.

Καὶ ὅταν δὲν μπορεί νὰ σηκωθεί, φέρνῃ μὲ τὸ νοῦ του τὸ κοριτσάκι νὰ περνᾷ μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες τοῦ ἐπανωφοριοῦ του, ποῦ μέσα τὸ σῶμα σαλεύει, κουνιέται...

Ἄλλ' οὔτε μπορεί νὰ κρατηθεῖ τώρα, καὶ ὅταν σηκώνεται μὲ κόπο καὶ τὸ βλέπει νὰ περνᾷ δὲν κρατιέται πιά καὶ ἀναστενάζει δυνατὰ, ἀναστενάζει ἀπὸ ἐπιθυμία ποῦ ἔχει σ' αὐτό, ἀναστενάζει ἀπ' τὴ λύπη γιὰ τὴ νεότη, ποῦ ἔφυγε, καὶ γιατί θέλει νὰ ζήσει, νὰ ζήσει!..

Ἔτσι πάγαινε ὁ Ζουμούλας ἴσαμε ἓνα ἀπόγευμα, ποῦ, καθὼς καθότανε στὸ παράθυρο, εἶδε μιὰ νέα νὰ περνᾷ μὲ κίτρινο φόρεμα καὶ καπέλο μεγάλο, ποῦ ἄφινε μόλις νὰ φαίνεται ἓνα προσωπάκι ὠχρό.

Ἀναστενάξε καὶ ἀναστενάξε δυνατὰ, ὅπως ἔκανε σὲ κάθε νέα ποῦ ἔβλεπε, καὶ ἡ κόρη γύρισε καὶ τὸν κύταξε.

Εἶδε τότε, ὁ Ζουμούλας, ἓνα προσωπάκι ξανθό, ὠραῖο, ἀλλὰ καὶ κάτι μάτια, ποῦ ἔκαναν μὲ τὴ φωτεινὴ τους γλύκα, τὰ δικά του νὰ σκοτεινιάσουν. Καὶ ἡ κόρη αὐτὴ μπῆκε σ' ἓνα σπίτι κοντινὸ του. Ἀλλὰ γιατί, μετὰ ἀπ' αὐτό, τοῦ ἦρθε ἡ ἐνθύμηση τῆς ζωῆς, ποῦ εἶχε λησμονήσει, καὶ ἡ ἐνθύμηση τῆς κόρης μὲ τὸ χρυσοῦ κεφαλάκι;

Καὶ εἶχε νυχτώσει καὶ αὐτὸς ἔμενε κεῖ, κοντὰ στὸ παράθυρο

καθισμένος, βυθισμένος στήν παληά λύπη καὶ εὐτυχία, ὅταν συνῆρθε ἀπὸ κάποια φωνὴ γνωστή του, πολὺ γνωστή του, ποῦ τὸν φώναξε μὲ τὸ μικρὸ ὄνομα του, τὸ χαϊδευτικό, καὶ σηκώθηκε καὶ κύταξε κάτω.

Μαῦρες σκιὲς γυναικῶν εἶχανε σταθεῖ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του.

— Ἔλα λοιπόν! Μίμη!

Ἡ φωνὴ καθαρὴ, καθαρὴ τῆς γυναίκας του, ὅπως τὸν φώναζε...

Σὰ συρμένος ἀπ' τὴ φωνὴ καὶ σὰ μέσα σὲ ὄνειρο, χωρὶς νὰ σκεφεῖ, μὲ κόπο πάγαινε πρὸς τὴ σκάλα.

Καὶ ἦταν ἡσυχία τώρα ἔξω, ἡσυχία. Καὶ ἡ φωνὴ πάλι μέσα αὐτῇ, λεπτή, γλυκειά, γλυκειά.

— Μίμη!

Κατέβηκε μὲ κόπο, μὲ κόπο σύρθηκε στήν αὐλὴ καὶ προχώρησε καὶ πρόβαλλε ἀπ' τὴν πόρτα.

Τίποτα, τίποτα! Κανεῖς! Οἱ σκιὲς τῶν γυναικῶν εἶχανε χαθεῖ, ἡ μαυρίλα τῆς νύχτας μόνη...

Καὶ ὁ οὐρανὸς σκοτεινὸς πέρα καὶ πέρα. Μιὰ ἀστραπὴ ἔλαμψε στὸ βάθος, μακρὰ, σὰ νὰ σηκώθηκε δαίμονας καὶ κύταξε καὶ πάλι κρύφτηκε μὲ μιᾶς.

Τὴν ἄλλη μέρα σηκώθηκε πρωῒ, πρωῒ καί, ἀφοῦ ἤπιε τὸν καφέ του, πῆγε στὸ παράθυρο.

Ἀπ' τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα, καθὼς γύρισε, πρὶν καθήσει, εἶδε τὴν κυρὰ Μαργιορῇ νὰ σαρώνει σιὸ ἄλλο δωμάτιο, μέσα σ' ἓνα ἀραιὸ σύννεφο σκόνης, ἔχοντας τυλιγμένο τὸ κεφάλι της μὲνα ἄσπρο πανί.

Ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος καὶ μόνο τρεῖς κατοῖκες γυρίζανε σὰν ἀλήτες, δῶ καὶ κεῖ, ψάχνοντας.

Σύννεφα ἄσπρα ἐρχόντουσαν καὶ ἀπλώνονταν στὶς ράχες τοῦ ἀντικρινοῦ βουνοῦ. Εἶδε ἓνα καὶ τοῦ φάνηκε σὰ φεῖδι φτερωτὸ ὅμοιο μὲ κεῖνα, ποῦ ζωγραφίζουνε στὶς εἰκόνες τῶν ἁγίων. Καὶ αὐτὸ τοῦ θύμιζε ποῦ μικρὸς καθόταν ὥρες βλέποντας τὰ σύννεφα, τὶς μορφὲς ποῦ ἔπερναν... Τὸ σάρωμα ξακολουθοῦσε μέσα.

Τὰ κοριτσάκια ὅμως τώρα ποῦ περνοῦνε, δὲν τὰ προσέχει καὶ τόσο πιά, οὔτε ἀναστενάζει ὅπως ἄλλοτε.

Ὁ θόρυβος τοῦ σαρώματος ἔπαψε.

— Μά, χριστιανέ μου, κάνει ρεῦμα, δὲν κλείνεις τὸ παράθυρο! Ἀκουσε τὴ φωνὴ τῆς κυρὰ Μαργιορῆς ξαφνικά.

Δὲν ἀπήντησε, ἀν καὶ αἰσθάνθηκε στὰ νεφρά του κρύο. Εἶχε δεῖ μιὰ νέα νὰ βγαίνει, ἀπ' ἓνα σπίτι κοντινὸ, μὲ κίτρινα ρούχα.

Καὶ ἦταν ἐκείνη πάλι ἐκείνη ἡ κόρη, ποῦ εἶχε περάσει καὶ τὴ χθεσινὴ μέρα τὸ ἀπόγευμα.

Πέρασε πάλι ἀπὸ κάτω, ἀπ' τὸ ἀντικρινὸ πεζοδρόμιο, καὶ ἅμα ἔφθασε κοντὰ σήκωσε τὸ κεφάλι της καὶ τὸν κύταξε.

Ἀναστέναξε σιγὰ μὲ πόνο, πόνο.

— Θεέ! Δὸς μου νιάτα, νιάτα! Θεέ! εἶπε σχεδὸν δυνατά.

— Τί εἶνε ; τὸν ρώτησε ἡ Μαργιορῇ ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ δω-
ματίου.

Τὸ ἔκρυψε καὶ τὰ ἔχασε σὰν μικρὸς μαθητής, ποῦ τὸν πιάνουν
νὰ κυτᾶζει κανένα κοριτσάκι καὶ τρομάζει, ντρέπεται.

Τὸ ἀπόγευμα πῆγε κάτω στὸν μικρὸ κήπο. Καὶ τὸ κατώρθωσε,
αὐτὴ τὴ φορά, μὲ τὴ βοήθεια τῆς κυρᾶ Μαργιορῆς, ποῦ ἀφοῦ προσπά-
θησε νὰ τὸν ἐμποδίσει, λέγοντας γιὰ ὑγρασίες καὶ τὰ λοιπά, τὸν
βοήθησε νὰ κατεβεῖ τὴ σκάλα.

Ἔμεινε κοντὰ στὴν πόρτα περιμένοντας.

Φυσοῦσε ἄνεμος καὶ ἔσειε τὰ μεγάλα πεύκα τῆς αὐλῆς. Δὲν
μποροῦσε τίποτα νὰ θυμηθεῖ, τίποτα νὰ σκεφτεῖ. Καὶ ἡ ἐνθύμησις
ὅτι πόσο μικρὰ εἶχε γνωρίσει τὰ δέντρα, εὐθὺς ἦρθε καὶ χάθηκε.
Σὰν νὰ ταραζότανε ὁ νοῦς του ἔδιωχνε ὅλα, ὅτι προσπαθοῦσε νὰ
σταθεῖ πάνω του.

Κάποτε κύταζε τὶ ἔκανε ἡ κυρὰ Μαργιορῇ καὶ ἡσύχασε ποῦ τὴν
ἄκουσε, σὲ ὄχι πολὺ, νὰ πλένει μέσα στὸ πλυσταριό.

Στὸν κρότο τακουριοῦ σηκώνότανε πιάνοντας τὴν ἀμπάρα τῆς
πόρτας, καὶ ἔβλεπε ἔξω.

Καὶ ἡ ὥρα περνοῦσε.

Ἡ Μαργιορῇ φάνηκε νὰ βγαίνει φορτωμένη ἕνα πανέρι ρούχα
βρεμμένα γιὰ νὰ τὰ πλῶσει πάνω στὴν ταράτσα.

Τὸν συμβούλεψε νὰ τὸν βοηθήσει ν' ἀνεβεῖ ἐπάνω, ἀλλ' αὐτὸς
δὲν θέλησε. Δὲν αἰσθάνοτανε κρού.

Ὁ καιρὸς εἶχε φιαῖξει, ὁ ἄνεμος, ποῦ φυσοῦσε εἶχε κοπεῖ.

Ἐνα τακουνάκι χτύπησε...

Πετάχτηκε γρήγορα ὅσο μποροῦσε.

Ἡ κόρη μὲ τὰ κίτρινα ρούχα καὶ τὸ μεγάλο καπέλο ἐρχότανε,
καὶ ἐρχότανε μάλιστα ἀπ' τὸ πεζοδρόμιο τοῦ σπιτιοῦ του !

Ἄμα τὸν εἶδε ὅμως αὐτὴ νὰ βγαίνει, κοντοστάθηκε σὰ νὰ
φοβήθηκε, ἔπειτα μὲ πρὸ γρήγορο βῆμα προχώρησε καὶ πέρασε.

— Ἀχ ! ἔκανε μπαίνοντας στὴν αὐλὴ ὁ Ζουμούλας, θεέ, θεέ
μου τί εἶνε αὐτή ! Δροσιά, κρίνος, οὐρανός ! Καὶ νᾶμε γέρος, γέ-
ρος ! Ἀκούς ! γέρος ! γέρος ! Ἀχ ! Καὶ σφίγγοντας τὰ δάχτυλά του
δυνατὰ κινήθηκε δῶ καὶ κεῖ, ἀλλ' οἱ πόνοι τῶν ποδιῶν του τὸν σφί-
ξαν καὶ τὸν ἔκαναν νὰ καθήσει.

— Πάει, πάει ! εἶπε κουνώντας τὸ κεφάλι μὲ ἀπελπισία. Μὰ
πῶς μὲ κυτᾶζει ! Εἶδες πῶς μὲ κυτᾶζει ;

Ὁ γέρο Ζουμούλας σταμάτησε καὶ τὸ στόμο του ἄνοιξε γιὰ νὰ
γελᾷ.

— Ἀ, Ἀ ! Νᾶτος !. ἔκανε δείχνοντας τὸν ἑαυτό του, νᾶτος ὁ
γέρος ! Πῶς τὸν κυτᾶζει ! Θέλει καὶ πολὺ ; νομίζεις, νὰ τὸ πάρει
ὅτι τὸν ἀγάπησε ; Θέλει καὶ πολὺ ; Τὸν καὶ μένο ! Βρὲ γέρο, δὲν
κυτᾶζεις καλλίτερα γιὰ τὴν ψυχὴ σου, μόνε θέλεις ἀγάπη ; Τώρα σὲ
καταλαβαίνω, σὲ καταλαβαίνω, μὰ τί νὰ σοῦ κρίνω ; Ἔχεις δεῖ ποτέ σου
μέλισσα νὰ τρέχει στὸ ξερό, στὸ μαραμένο λουλούδι ; στὸ πεταμένο ;

Καὶ τὸ σκοτάδι ἐρχότανε καὶ αὐτὸς ἔμεινε κεῖ.

Αισθάνθηκε όμως ξαφνικά ψύχρα δυνατή και σηκώθηκε γρήγορα. Η Μαργιορή δὲν φαινόταν ἀκόμα.

Ἀπὸ πάνω του εἶδε τὰ σκοτεινὰ καὶ βαριὰ κλαδιὰ τῶν πεύκων καὶ τοῦ φανήκανε σὰν σύννεφα μαύρα καὶ κατεβασμένα κάτω χαμηλά, χαμηλά, καὶ μιὰ ἐνθύμηση τοῦ ἦρθε στὸ νοῦ.

Θυμήθηκε ποῦ μικρός, πολὺ μικρός, ἄκουγε τὴ μάνα του νὰ λέει, πῶς ὑπῆρχε ἐποχή, ποῦ, ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι ἦτανε πολὺ καλοί, ὁ οὐρανὸς ἦτανε χαμηλὰ τόσο, τόσο χαμηλὰ, ποῦ τὰ βώδια σήκωναν τὸ κεφάλι τους καὶ τὸν ἀγλύφανε.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ κυρὰ Μαργιορή τοῦ ἔφερε μιὰ γλάστρα μὲ λουλούδια. Τὸν εἶχε πάρει πῶς ἀγαποῦσε τὰ ἀνθὰ καὶ ἤθελε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ.

Καὶ ἦτανε κάτι ἄσπρα λουλούδια σὰ μικρὰ ἄσπρα κουνουνάκια. Τὰ ἔβαλε πάνω στὸ τραπέζι του.

Καὶ εἶχε στενοχωρηθεῖ πολὺ, μὰ πολὺ, αὐτὴ τὴν ἡμέρα. Γιατὶ ἅμα πλύθηκε, εἶχε σταθεῖ στὸν καθρέφτη κυτάζοντας τὸ πρόσωπό του. Καὶ εἶδε τὰ μάγουλα του πεσμένα, τὸ δέσμα ὅλο ρυτίδες, τὰ μάτια θαμπά, δακρυσμένα, ἀλλαγμένα, εἶδε πόσο, πόσο εἶχε ἀλλάξει τελευταία, εἶχε καταβληθεῖ.

Καὶ ἤθελε νὰ τρέξει πάλι στὴ ζωὴ!

Καὶ νόμιζε νὰ εἶδε λάκκους, λάκκους νὰ ἀνοίγουνε γύρω του καὶ νὰ ἔβλεπε τὸ κοκκινωπὸ χρῶμα τοῦ χώματος. Τοῦ φάνηκε σὰ νὰ ζητοῦσε ἀπ' ἐκεῖ νὰ πηδήσῃ σὲ μιὰ ἄλλη ζωὴ, χωριστὴ, ποῦ βρισκόταν ἡ νέα μὲ τὰ κίτρινα ρούχα, καὶ νὰ τὴν εἶδε, αὐτὴ τὴ ζωὴ, σὰν κῆπο γεμάτο λουλούδια πολυχρώμα, εὐώδη...

Φοβήθηκε στὴν ἀρχὴ τὸ φοβητὸ ἀνοιγμὰ τῶν λάκκων καὶ ἔτσι τοῦ ἦρθε νὰ τρέξει, νὰ φύγῃ, καὶ αἰσθάνθηκε στενοχώρια μεγάλη, τρελή, ποῦ εἶδε σὰ νάταν ἀπὸ παντοῦ κλεισμένος! Ὑστερα ὅμως μελαγχόλησε, μελαγχόλησε πολὺ.

Στὸ νοῦ του φάνηκε ἐκείνη, ἐκείνη, ποῦ θὰ γινότανε γυναίκα ἄλλου, ἄλλος θὰ τὴν χαιρότανε καὶ ταράχτηκε.

— Ὅχι, ὄχι! φώναξε καὶ κινήθηκε μέσ' τὸ δωμάτιο.

— Ποτέ! ἔκανε γυρίζοντας μὲ κόπο.

Οἱ πόνοι τὸν πιάσανε δυνατοὶ καὶ κρατήθηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι.

— Πῶς νὰ κάνω; εἶπε μὲ βογκιτό.

— Μὰ πῶς θέλεις, τί; Πῶς νὰ γείνῃ; εἶπε συμβουλευτικὰ στὸν ἑαυτὸ του καὶ μὲ συμπάθεια.

— Πῶς, πῶς!...

Ἐσφιξε τὰ δάχτυλά του καὶ κύταξε ψηλὰ μὲ μῖσος. Ἐπειτα μιὰ ἐπιθυμιὰ τοῦ ἦρθε. Νὰ μπορούσε νὰ ἔκοβε τῆς νέας ἐκείνης τὴ ζωὴ!

Καὶ τὸν πονοῦσαν τὰ πόδια του περισσότερο ἀπ' ἄλλοτε. Χτὲς γιατί τὰ εἶχε κουράσει, τὸ ἔνα εἶχε πρῖστεϊ καὶ ἡ κάθε ὀρμητικὰ κίνηση, ποῦ ἔκανε, ἦτανε καὶ ἓνας πόνος μεγάλος.

Κάθησε κοντά στο παράθυρο.

Στο γαλανό ουρανό και πάνω απ' το βουνό, ένα συννεφάκι είδε να κατεβαίνει σαν τοῦφα από κλωστής άσπρες, μπαμπάκι, ριχμένο κάτω απ' τὸν θόλο τὸν οὐράνιο.

Και ἡ ἡμέρα ἦτανε σὰν καλοκαιρινή, άέρας δὲν φυσοῦσε, ἡ λίγος, πολὺ λίγος σά νάταν ἡ πνοή τῆς άνοιξης, ποῦ ἐρχότανε.

Μιά σκέψη θλιβερή τοῦ ἔφερε πάλι μελαγχολία. Θέλησε, ὕστερα, νὰ συμβουλέψει τὸν ἑαυτό του, νὰ τοῦ πεῖ πολλὰ, ἀλλ' εἶδε τὸ ἀδύνατο. Ἐκεῖνο ὀρθώνετο δυνατὸ καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ πάψει.

Τὸ τακουνάκι στὸ δρόμο πάλι. Τὸ κορίτσι μὲ τὰ κίτρινα ρούχα περνοῦσε..

Σκυμμένος τὴν κύταξε, τὴν ἀκολουθοῦσε μὲ τὸ βλέμμα.

— Θεέ! δός μου νιάτα, νιάτα! ἀναστέναξε σιγὰ καὶ εἶπε μὲ πόνο, πόνο.

Ἄκουσε τὴ Μαργιορῇ νὰ ἀνεβαίνει τὴ σκάλα γρήγορα. Δὲ φοροῦσε τὰ ξυλοπάπουτσα καὶ ἀνέβαινε δίχως κρότους μεγάλους. Καὶ τὴν εἶδε σὲ λίγο νὰ ἔρχεται μὲ τὸν καφέ του.

— Καλέ, εἶδες μέρα! Καλοκαῖρι σωστό! Μπά! Δὲν εἶδες καὶ τὶς βιολέτες; ἀνθίσανε! Ὁ κουτσοφλέβαρος πάει γέρασε, δὲν ἀγριεύει πιά! Τώρα θὰ σοῦ φέρω καὶ ψωμί! Τὸ λησμονήσα!

Καὶ ἔφυγε γρήγορα.

Αὐτὸς ξαναεἶπε μὲ τὸ νοῦ του χωρὶς νὰ θέλει.

— Οἱ βιολέτες ἀνθίσανε! Ἐπρόσεξε, ἔπειτα, σαυτό, ποῦ ἔλεγε, καί.

— Χειμῶνας, ἀλήθεια, εἶνε ἀκόμα, πῶς ἀνθίσανε οἱ βιολέτες; ρώτησε μὲ ἀπορία.

Καὶ ἐνῶ δὲν ἀγαποῦσε τὰ ἄνθη, οὔτε τὰ πρόσεχε ποτέ, αἰσθάνθηκε νὰ τὰ ἀγαπᾷ καὶ ἐπιθυμᾷ νὰ δεῖ τὶς ἀνθισμένες βιολέτες, νὰ τὶς δεῖ καὶ νὰ ἀναπνεύσει τὸ ἄρωμά τους, ποῦ ἄλλοτε δὲν τὸ πρόσεχε, περνοῦσε ἀδιάφορος.

— Ὡραῖες θάνε! εἶπε στὸ τέλος.

Ἡ Μαργιορῇ τοῦ ἔφερε τὸ ψωμί, ποῦ εἶχε λησμονήσει, καὶ στάθηκε ἔμπρός του.

— Θυμᾶσαι τὸ γέρο Μουστάκα; Ὅχι! Ἐναν, καλέ, τῆς γειτονιάς, ποῦ ὅλο χτυποῦσε, ὅπου κιὰν στεκότανε, τὸ σβέχκο του κάνοντας ὅτι πιάνει ψῆρες! Καθότανε ἐδῶ, μετὰ τὴ γωνία!

— Σὰ νὰ θυμᾶμαι κάτι! τῆς εἶπε χωρὶς νὰ θυμᾶται τίποτα. Λοιπόν;

— Τὸν εἶδα ἀπόψε στὸν ὕπνο μου καὶ μὲ πῆγε νά!

— Καὶ ποῦ καθόταν αὐτός, εἶπες;

— Νά, ἐδῶ κοντά! Μετὰ τὴ γωνία!

— Μετὰ τὴ γωνία; Στὸ δεύτερο;

— Ὅχι! στὸ παρακάτω! Αὐτὸ ποῦ εἶπες εἶνε τοῦ Σουσοῦμα! Τοῦ Μουστάκα τὸχει ὁ γαμπρός του τώρα καὶ τὸ νοικιάζει!

— Καὶ ποὺς κάθεται καὶ τώρα;

— Τὸν Σεπτέμβρη ἤρθανε. Ἐμπορος, λένε, ὅτι εἶνε! Ἐχε μιά κόρη μόνη, μιὰ οὐμ! Νὰ τὴν πιεῖς στὸ ποτῆρι!

Ἡ καρδιά τοῦ Ζουμούλα χτυποῦσε δυνατὰ καὶ αἰσθάνθηκε τὴν ἡδονὴν νὰ τὸν ζαλίζει...

— Μιὰ μὲ τὰ κίτρινα; ρώτησε.

— Ναί, αὐτή! Εἶνε ἀρραβωνιασμένη!

Ὁ Ζουμούλας τὰ ἔχασε σὰν αὐτὰ τὰ λόγια νὰ τοῦ πέσανε στὸ νοῦ βαριά σὰν μολύβι.

— Μπᾶ! ἔκανε ὁμως.

— Ναί! Καὶ γρήγορα, καθὼς φαίνεται, θὰ ἔχουμε γάμο στὴ γειτονιά μας, ποῦ ἔχουμε νὰ δοῦμε καιροὺς καὶ ζαμάνια!

Τὸ ἀπόγευμα πάλι πῆγε κάτω, στὸν κῆπο, μὲ τὴ βοήθεια τῆς κυρὰ Μαργιορῆς.

— Καλέ, κύττα τίς βιολέτες! τοῦ εἶπε αὐτή.

Καθισμένος κοντὰ στὴν πόρτα μὲ θλιβερὴ ματιά, ἐπρόσχε νὰ μὴν ἀκούσει τὸ τακουνάκι καὶ σὲ κάθε κρότο τακουνιοῦ σκληρὸ σηκωνώταν.

Κάποτε ἀνέπνεε τὴν εὐωδιά, ποῦ ἔχυναν οἱ βιολέτες καὶ τότε αἰσθανότανε σὰ νὰ τυλιγόταν ἡ ψυχὴ του σφιχτὰ στὴν μελαγχολία.

Ἄλλοτε γύριζε καὶ τίς κύταζε καὶ ἔλεγε, χωρὶς νὰ τὸ θέλει, τὰ λόγια τῆς Μαργιορῆς, ποῦ τοῦ εἶχε πεῖ, ὅταν ἔφευγε.

— Πρόωρα ἀνθίσανε οἱ βιολέτες, πρόωρα!

Ἐβλεπε τίς μέλισσες νὰ πετοῦνε βουίζοντας κοντὰ τους, πάνω τους, καὶ νὰ τοὺς πίνουν τὴ δροσιὰ τους, τὸ αἷμα τους. Εἶδε καὶ μιὰ πεταλούδα κίτρινη νὰ πετᾷ καὶ αὐτὴ πάνω ἀπ' τὰ λουλούδια.

— Μὰ πόσο θὰ ζήσει! ἔκανε νὰ πεῖ, ἀλλὰ στάθηκε γιὰτὶ σκέφθηκε, ὅτι μὲ τὸ ἴδιο δὲ μαζεύεται στὸ τέλος ἕκαστου, ὁ ἴδιος λογαριασμός, καὶ ἀπ' τὸ πολὺ καὶ ἀπ' τὸ πολὺ λίγο;

— Ἐνα μηδέν, ἕνα μηδέν! εἶπε σιγά.

Ἐπὶ τέλους ἄκουσε ἕνα τακουνάκι καὶ τινάχτηκε.

Αὐτὴ, αὐτὴ ἦτανε! Καὶ ἐρχότανε πάλι ἀπ' τὸ δικό του πεζοδρόμιο σὰ νὰ τὸ ἔκανε ἐπὶ τοῦτο.

— Ἄς τὴν βλέπω, νὰ τὴν βλέπω μόνε! εἶπε πέφτοντας στὸ κάθισμά του ἅμα ἡ κόρη πέρασε.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει. Τὸ σκοτάδι ἀραιὸ ἐρχότανε. Τὰ παληό-σπιτα ἀρχίζανε νὰ σκοτεινιάζουνε καὶ καπνοὶ γυροῖζανε στὴν καθαρή ἀτμοσφαῖρα. Ὅταν ἀνέβηκε εἶδε πάνω ἀπὸ σωρὸ δέντρων ἕνα κυπαρίσσι νὰ προβάλλει σὰ δάκτυλο γιγάντιο μαῦρο δείχνοντας τὸν οὐρανό.

Ὅταν ἐξύπνησε, ἄκουσε τὰ τσόκαρα τῆς κυρὰ Μαργιορῆς νὰ χτυποῦνε τὴ σκάλα τῆς ταράτσας, ὁμιλίες, ἔπειτα μιὰ φωνὴ νεανικὰ νὰ τραγουδεῖ ἕνα τραγούδι παληό, ποῦ θυμῆθηκε πῶς μιὰ φορὰ καὶ ἕναν καιρὸ τὸ ἔλεγε καὶ ὁ πατέρας του μὲ πόνο καὶ πάθος.

Καὶ τὸ εἶπε καὶ αὐτὸς μὲ τὸ νοῦ τὸν καὶ συγκινήθηκε.

Πόσοι καὶ πόσοι, σκέφθηκε, ποῦ εἶχανε φύγει ἀπὸ τὸν κόσμον, χαμένοι γιὰ πάντα, δὲν τὸ εἶχανε τραγουδήσει, δὲν μελαγχολήσανε,

καθὼς τὸ τραγουδούσανε καὶ δὲν τοὺς εἶχε φέρει ἀναμνήσεις περασμένης ζωῆς, ἀγάπης, ὄνειρα χαμένα !

Καὶ αὐτὸς ἔτσι θὰ περνοῦσε, ὅπως ἐκεῖνοι, καὶ τὸ τραγοῦδι ἄλλα χεῖλια θὰ τὸ τραγουδοῦσαν, ὅπως ἄλλα φύλλα, κάθε χρόνο πάνω στὰ κλαδιὰ τῆς λεύκας, τραγουδοῦνε τὸ ἴδιο τραγοῦδι καὶ κινοῦνται σὰ δάχτυλα, σὰ χέρια, ποῦ δουλεύουνε, δούλεύουν...

Ἐμεινε ἀκίνητος κουνώντας τὸ κεφάλι ἀργά, ἀργά, ἐνῶ δάκρυα σταματισμένα εἶχανε μείνει στὶς ἄκρες τῶν ματιῶν του.

Αὐτὴ τὴν ἡμέρα δὲν εἶδε τὴ νέα μὲ τὰ κίτρινα νὰ περάσει. Ἄδικα κάθισε ἴσαμε τὸ μεσημέρι στὸ παράθυρο ! Ἄλλοτε διάβαζε καμμία ἐφημερίδα ποῦ ἀγόραζε ἢ ἔπερνε μὲ ἐπιστροφή, ἀπ' τὸ γωνιαῖο καφενεῖο. Τώρα ; Πᾶνε καὶ πᾶνε, ὅλα χαθήκανε αὐτὰ ! Ἦθελε κάποτε νὰ ξαναγύριζε, νὰ διάβαζε, ὅπως ἄλλοτε, ἐφημερίδα, ἀλλ' ἢ ἐπιθυμία του αὐτὴ ἦτανε γιὰ μιὰ στιγμή, γιὰτὶ ἄλλαξε μὲ μιᾶς :

— Τί νὰ τὴν κάνω τὴν ἐφημερίδα !

Νὰ μείνει ἐπάνω μετὰ τὸ μεσημέρι δὲν μπόρεσε καὶ κατέβηκε στὸν κήπο.

Ἐκάθησε πάλι κοντὰ στὴν πόρτα μὲ τὴν ἐλπίδα μὴ ἢ κόρη εἶχε περάσει πολὺ πρῶτ' καὶ δὲν τὴν εἶδε.

Ἡ Μαργιορῆ ἔπλεκε στὴ σκιά τῶν πεύκων.

Μύγες, μέλισσες βουίζανε, τρέχανε πάνω ἀπ' τὶς ἀνθισμένες βιολέτες, ποῦ κουνιόντουσαν σιγά, ἑλαφρὰ σὰν κοριτσάκια, ποῦ παίζουνε καὶ τραγουδοῦνε μαζί, τραγοῦδι γεμάτο λουλουδία, μέλισσες καὶ πεταλούδες.

Πιάσανε ὀμιλία. Αὐτὴ ἄρχισε νὰ τοῦ λέει τὰ νέα τῆς γειτονιάς.

Ἐνα σπίτι παληό, ποῦ ἦτανε κοντὰ στὸ ρέμα, ἓνα παλὸ σπίτι σὰν ὅλα τῆς γειτονιάς, θὰ τὸ ρίχνανε καὶ θὰ τὸ κάνανε καινούργιο.

Ἦτανε καλὸ αὐτὸ γιὰ τὴ γειτονιά, ποῦ εἶχε χρόνια καὶ χρόλια νὰ δεῖ σπίτι καινούργιο νὰ χτιστεῖ ! Καὶ μὴ ἀκονόγτανε πειὰ θέρημη ; Μόνο τὸ ὄνομα τῆς εἶχε μείνει ! Καλὰ λένε κάλλιο τὸ μάτι παρὰ τὸ ὄνομα !...

Νέα μελαγχολία τοῦ ρίξανε αὐτὰ τὰ λόγια τῆς Μαργιορῆς. Αὐτὴ ξακολουθοῦσε·

Ὅσοι εἶχανε οἰκόπεδα, σπίτια θὰ ...

Μιὰ γειτόνισσα ἦρθε καὶ τοὺς διέκοψε.

Ἡ Μαργιορῆ ἄφησε τὴ δουλιὰ της, σηκώθηκε καὶ τῆς ἔφερε καρέκλα. Ὑστερα ἔφερε μαστίχα καὶ τὴν κέρασε καὶ ἔδωσε καὶ στὸ γέρο Ζουμούλα.

— Στὶς χαρές μας ! τοῦ ἔκανε ἡ γειτόνισσα, ποῦ ἦτανε γερά, πὺλ πολὺ ἀπ' τὴν κυρὰ Μαργιορῆ, χαιρετώντας πρὶν πιεῖ τὴ μαστίχα. Κούνησε αὐτὸς τὸ κεφάλι χωρὶς νὰ μιλήσει. Τὸν εἶχε πειράζει αὐτό.

Εἶδε τὸ πρόσωπο τῆς γρηᾶς ποῦ ἦτανε ὅλο ρυτίδες, περισσότερες ἀπ' τὸ δικό του, καὶ ποῦ ἔμοιαζε, βρῆκε, σὰν τὰ ὀργωμένα χωράφια.

— Πάληωσε πολὺ καὶ πολὺ αὐτή ! σκέφθηκε.

Ἡ γρηᾶ εἶπε καὶ ἓνα νέο. Πῶς δὲ θὰ περνοῦσαν μέρες καὶ θάχανε στὴ γειτονιά γάμο ! Ἡ κόρη τοῦ Ρογοῦλη θὰ παντρευότανε !

— Ξέρεις πὰ εἶνε αὐτή ; τοῦ εἶπε ἡ Μαργιορῆ. Τὸ κορίτσι, ποῦ περνᾷ, μὲ τὰ κίτρινα !

Καὶ τὸ σκοτάδι ἐρχότανε χωρὶς νὰ φανεῖ ἡ κόρη νὰ περνᾷ, ἡ κόρη, ποῦ θὰ παντρευότανε σὲ λίγες μέρες.

Τὴν ἄλλην μέρα ὁ Ζουμούλας δὲν μπόρεσε νὰ σηκωθεῖ ἀπ' τὸ κρεβάτι του. Ἐμεινε κεῖ καρφωμένος καὶ βογκίζοντας. Ἡ γρηᾶ Μαργιορῆ, ὅταν ἀνέβηκε πάνω, ἄρχισε νὰ τὸν μαλώνει καὶ νὰ τοῦ λέει πῶς ἂν τὴν ἀκουγε δὲ θὰ γινότανε σαυτὴ τὴν κατάσταση !

Αὐτὸς φαινότανε νὰ ἀκουγε τὰ λόγια της, ἐνῶ ἀληθινὰ ὁ νοῦς του γύριζε ἄλλοῦ. Καὶ πῶς, πῶς ἤθελε νὰ σηκωθεῖ !

Τὸ ἀπόγευμα τὸ κατώρθωσε, κατώρθωσε νὰ σηκωθεῖ μὲ τὴ βοήθεια τῆς κυρὰ Μαργιορῆς, καὶ μὲ πόνους δυνατοὺς νὰ πάει ἴσαμε τὸ παράθυρο.

Ἦθελε νὰ δεῖ κόσμο, κόσμο !

Αἰσθανότανε, σὲ κάτι στιγμές, ἓνα φόβο, μεγάλο φόβο, καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ μπορούσε νὰ ἔβαζε νὰ παίζουने μουσική, νὰ χορεύουνε στὸ σπίτι του, καὶ τὴ νύχτα νὰ ἦτανε κατάφωτο καὶ νὰ διασκεδάζανε !...

Εἶδε τὰ λουλούδια τῆς γλάστρας, ποῦ τὰ εἶχε φέρει ἡ Μαργιορῆ, νὰ μαραίνονται καὶ λύπη ἐγέμισε τὴν ψυχὴ του.

Ἔτσι περάσανε δυὸ μέρες.

Τὴν τρίτη μέρα τὸ ἀπόγευμα, ὅταν ὁ ἥλιος πλησίαζε νὰ δύσει, ἡ Μαργιορῆ τὸν ἔφερε μιὰ εἰδησι καλὴ, καθὼς τὴν εἶπε.

Ἡ κόρη μὲ τὰ κίτρινα θὰ παντρευότανε κεῖνο τὸ βράδυ !

Μὰ τί ἔπαθε ; Μιὰ σκέπη ἔπεσε στὰ μάτια του καὶ ὅλα, ὅλα ἀρχίσανε νὰ σβύνουν.. Ἀκουσε τὴ φωνὴ τῆς Μαργιορῆς. Τίποτα ἄλλο.

Ὅταν συνῆρθε εἶδε φῶς νὰ ἔχουν ἀνάψει καὶ ἓνας κοντός, μὲ γιαιά, ἀνθρωπάκος νὰ φεύγει, ἀφοῦ καὶ εἶπε καὶ ἔγραψε.

Δὲν θυμώτανε τί τοῦ εἶχε συμβῇ καὶ δὲν μπορούσε νὰ καταλάβει τί θέλανε αὐτοὶ μέσα στὸ δωμάτιό του..

Ρώτησε τὴν Μαργιορῆ.

Καὶ αὐτή·

— Μιὰ σκοτούρα, καλέ, σοῦρθε !

Δὲν εἶνε τίποτα ! τοῦ εἶπε καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ διηγᾶται πόσες φορές εἶχε πάθει σκοτῶρες.

Σὲ ὅχι πολὺ ἦρθε καὶ ὁ ἄντρας τῆς, ἓνας γεροντάκος, ποῦ μόνον τὴ νύχτα φαινότανε, καὶ κάθησε κιαυτὸς γιὰ νὰ τοῦ κάνει συντροφιά.

Ἄλλ' αὐτὸς ἤθελε νὰ μείνει μόνος καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια κάνον-

τας ὅτι τὸν πῆρε ὁ ὕπνος. Αἰσθανόνταν ὅτι κάτι ἄλλο θὰ συνέβηκε, καὶ ποῦ τὸ ἐνοιῶθε σὰ νὰ τοῦ ἀγγίξει τὸ νοῦ χωρὶς νὰ φανερώνεται.

Ἡ Μοργιορῇ καὶ ὁ ἄντρας της σηκωθῆκανε καὶ φύγανε πα-
τῶντας στὰ νύχια.

Ἔμεινε μόνος. Τὸ φῶς πάνω στὸ τραπέζι φώτιζε ἀκίνητο. Εἶδε κοντὰ τὸ λουλούδι τὸ ἄσπρο, ἓνα ἀπ' ἐκεῖνα τῆς γλάστρας, ποῦ δὲν εἶχε πολὺ μαραθεῖ, καὶ ποῦ εἶχε πεῖ τῆς Μοργιορῆς νὰ τὸ κόψει καὶ νὰ τοῦ τὸ βάλλει σὲ ποτῆρι, καὶ τοῦ ἦρθε νὰ κλάψει.

Ἀλλὰ καί τι σὰν ῥεῦμα ἄρχισε νὰ περνᾷ, κάθε τόσο, ἀπ' τὸ νοῦ του καὶ νὰ τοῦ ἀφαιρεῖ, νὰ τοῦ διαλύει τὴ σκέψη, νὰ τοῦ τὰ σβύνει ὅλα, ὅλα!

Καὶ μετὰ ἀπ' αὐτὸ ἐνόμιζε ὅτι ἦτανε παιδί μικρὸ καὶ ὁ πατέ-
ρας του εἶχε ἀργίσει νὰ πάει στὸ σπíti καὶ γι' αὐτὸ τὸ φῶς ἔμενε ἀναμμένο. Καὶ ἀνησυχῶσε τί εἶχε γείνει ὁ πατέρας του.

Ἄλλοτε πάλι ἐνόμιζε ὅτι ζοῦσε ἡ γυναῖκα του καὶ δὲν ἤξερε τί τῆς συνέβηκε καὶ δὲν ἦταν ἐκεῖ. Καὶ ζητοῦσε νὰ τρέξει, νὰ δεῖ τί εἶχε γείνει. Καὶ αἰσθανότανε πόνο, ἀνησυχία, γιὰ τὴν τύχη της καὶ φόβο μὴ τῆς συνέβαινε τίποτα κακό!

Γιὰ μιὰ στιγμή ποῦ εἶδε τὴν κατάστασή του, καὶ στὴ σκέψη μὴ εἶνε γιὰ θάνατο, ἐφώναξε δυνατὰ καὶ κινήθηκε νὰ φύγει ἐνῶ τὸ νοῦ του τὸν αἰσθάνθηκε ὅμοιο μὲ φλόγα, ποῦ τὴν φυσᾷ δυνατὸς ἀ-
νεμος.

Καὶ τότε σὰ νὰ βγῆκε ἔξω ἀπ' τὸ σῶμα του, εἶδε ἓναν ἄν-
θρωπο νὰ παλεύει στὸ στρώμα του πάνω, ἓναν ἄνθρωπο ἀδύνατο,
μαραμένον, ποῦ τοῦ φάνηκε μικρός, πολὺ μικρός στὸ σῶμα ἀπ' αὐ-
τὸν καὶ τὸν λυπήθηκε.

— Τὸν κακομοῖρη!.. ἔκανε νὰ πεῖ, ἀλλὰ μὲ μιᾶς βρέθηκε αὐ-
τός, αὐτὸς νὰ εἶνε κείνος, ποῦ πάλευε κεῖ στὸ στρώμα!..

— Θεέ μου! εἶπε.

Ἀλλὰ καὶ πάλι ἔπεσε στὴν ἴδια κατάσταση, στὸ σβύσιμο τῆς σκέψης, ἔπειτα νὰ νομίζει ὅτι εἶνε μικρὸς καὶ ἀνησυχεῖ γιὰ τὸν πα-
τέρα του ποῦ εἶχε ἀργίσει πολὺ νὰ ἔρθει στὸ σπíti, καὶ γιὰ τὴ γυ-
ναῖκα του, ποῦ δὲν ἤξερε τί εἶχε γείνει καὶ δὲν ἦταν ἐκεῖ.

Ξαφνικὰ ὅμως ἦχος μουσικῆς ἔφθασε κεῖ καὶ ὁ Ζουμούλας τα-
ράχτηκε καὶ θυμήθηκε, θυμήθηκε...

— Ἀχ! ἔκανε καὶ ἄρχισε νὰ κλαίει.

Ἡ μουσικὴ σὲ λίγο ἔπαψε. Καὶ στὸ δωμάτιο ἤσυχία, ἤσυχία. Τὸ φῶς ἀκίνητο σὰ σκεπτικὸ καὶ κοντὰ του τὸ ἄσπρο λουλούδι γυρ-
μένο, μαραμένο.

Πάλι ὅμως ἡ μουσικὴ, πῶς δυνατὴ τώρα, μπῆκε στὸ δωμάτιο καὶ τὸ γέμισε ἦχο τρελὸ σὰ νὰ μπῆκε ὁ ἔρωτας καὶ ἡ ζωὴ ἀγκαλια-
σμένοι χορεύοντας χορὸ μανιακό!

Ἀλλ' ὁ Ζουμούλας δὲν ἀκούγε πιὰ.

Ἀκίνητος ἔμενε μὲ κλεισμένα μάτια καὶ ἀπὸ δάκρυα ἀκόμα
βρεμμένα τὰ ξαρωμένα του μάγουλα.